Maa- ja metsätalousministeriö

Eduskunnan ympäristövaliokunta, Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027

Kuuleminen 2.10.2026 klo 9.30

Metsäneuvos **Ville Schildt**, neuvotteleva virkamies **Jouni Tammi** ja neuvotteleva virkamies **Riikka Knaapi**, maa- ja metsätalousministeriö

Ilmastolain toimeenpano: Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma (MISU) ja Ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma (KISS2030)

- Vuosittain osoitetaan 800 000 € maa- ja metsätalousministeriön vastuulla olevien ilmastolain mukaisten maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman sekä kansallisen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelman toimeenpanoa varten. Pääasiassa rahat kohdennetaan erilaisiin politiikkavalmistelua tukeviin selvityksiin.
- MISUa toimeenpanoa toteutetaan esimerkiksi metsätalouden määräaikaisen kannustejärjestelmän (METKA), Metsähallituksen omistajapoliittisten linjausten, kansallinen metsästrategia 2035:n (KMS2035) ja yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) toimeen-panon kautta.
- Vuonna 2025 käynnistyneeseen **Metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamisen toimenpidepaketin** toimeenpanoon esitetään lisärahoitusta.
    - Joutoalueiden metsitystukijärjestelmä esitetään otettavaksi uudelleen voimaan vuosiksi 2027-2029.
    - Uuteen tukijärjestelmään ehdotetaan vuodelle 2027 määrärahaa noin 4 milj. euroa ja valtuutta noin 8 milj. euroa
    - Turvemaiden tuhkalannoitukseen ehdotetaan lisäystä 2,5 milj. euroa kuluvaan vuoteen verrattuna.
    - Momentin 30.40.22 määrärahaan sisältyy kuluvan vuoden tapaan 0,7 milj. euron määräraha metsätuhojen ennaltaehkäisyn ja seurannan vahvistamiseen.

METSO

- **Metsien monimuotoisuuden toimenpideohjelma 2026–2040 (METSO)**, VNp 16.4.2036,YM:n ja MMM:n yhteinen ohjelma
- Tavoitteena on edistää talousmetsien luonnonhoitotoimenpiteitä 35 000 hehtaarilla (metsätalouden ympäristötuella ja luonnonhoitohankkeilla) vuoteen 2030 mennessä
  - Tavoitteeseen pääseminen edellyttäisi rahoituksen kolminkertaistamista nykytasosta.
- Rahoitusta esitetään vuodelle 2027 METSOon momentille 30.40 45 11,2 milj. euroa, mikä on 1 milj. enemmän kuin kuvana vuonna.
- Kuluvalta vuodelta siirtynee ympäristötukihakemuksia ensivuodelle noin 5 milj. euron arvosta.
- Tulosperusteisten tukien kokeilu alkoi 2026 (lehtojenhoito ja soiden ennallistaminen), laajenee 2027 suojavyöhykkeisiin, myöntövaltuutta 2 milj. euroa

Helmi-ohjelma

- Helmi-ohjelmaa toteutetaan maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön yhteistyönä
- Ohjelman toimeenpano tulee olemaan keskeinen osa Suomen toimia EU:n biodiversiteettistrategian ja ennallistamissuunnitelman toteuttamiseksi elinympäristöjen hoidossa ja ennallistamisessa.
- Vuoden 2027 talousarvioesitys sisältää määrärahaa Helmi-ohjelman toimeenpanoon noin 0,8 milj. euroa momentilla 30.40.45 ja 1 milj. euroa momentilla 30.40.50. Määrärahoilla toteutetaan yksityismaiden toimenpiteitä: soiden ennallistamista, vesien palauttamista suojelusoille, suojelualueiden ulkopuolisten lintukosteikkojen kunnostamista SOTKA-hankkeessa sekä linnuston rauhoitus- ja levähdysalueverkoston täydentämistä ja vieraspetojen torjuntaa ympäristöhallinnon kunnostamien lintuvesien ympäristössä yhteisrahoituksella ympäristöministeriön kanssa sekä toimenpiteiden vaikuttavuuden seurantaa. Lisäksi kunnostetaan pienvesiä ja niiden lähivaluma-alueita suojelualueiden ulkopuolella
- Tavoitteisiin pääsy edellyttäisi käytettävissä olevien resurssien tuntuvaa kasvattamista ja luonnonhoidon tukijärjestelmien uudistamista.

Metsähallitus

- Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät, mom. 30.64.50
  - Maa- ja metsätalousministeriön ohjauksessa olevien Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hoitamiseen esitetään määrärahaa 6,651 milj. euroa momentille 30.64.50. Määräraha pienenee 0,5 milj. eurolla kuluvaan vuoteen verrattuna lähinnä valtiontalouden sopeutustoimien johdosta
  - Rahoitus on niukka lisääntyneisiin tehtäviin nähden. Tilanne on haasteellinen erävalvonnassa, kalastuksen hoidon tehtävissä sekä digitaalisten palveluiden kehittämisessä ja ylläpidossa sekä valtion retkeilyalueiden kehittämisessä.
- Metsähallituksen liiketoiminta
  - Metsähallituksen tuloutustavoite valtiolle on noussut kuluvan hallituskauden aikana 5 miljoonaa euroa vuodessa 120 miljoonasta 140 miljoonaan euroon. Tämän lisäksi Metsähallitukselle on päätetty kertaluonteisia lisätuloutuksia niin, että vuonna 2026 valtion kassaan maksetaan 148 miljoonaa euroa ja vuonna 2027 jo 165 miljoonaa euroa. Tulevia tuloutustasoja linjataan seuraavalle hallituskaudelle laadittavissa Metsähallituksen omistajapoliittisissa linjauksissa
  - Lisätuloutukset on tehty edellisten vuosien jakokelpoisista voittovaroista. Eivät ole kasvattaneet MH:n hakkuita.

Ennallistamisasetus ja kansallinen ennallistamissuunnitelma

- EU:n ennallistamisasetus tuli voimaan 18.8.2024. Asetuksen toimeenpanoa varten laaditaan kansallinen ennallistamissuunnitelma, jossa muun muassa määritellään keinot asetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Ympäristöministeriö sekä maa- ja metsätalousministeriö lähettivät luonnoksen Suomen kansalliseksi ennallistamissuunnitelmaksi lausunnolle 2.7.2026. Vastausaika päättyi 27.8.2026. Suomi lähettää ennallistamissuunnitelman luonnoksen EU:n komissiolle valtioneuvoston käsittelyn jälkeen. Komissio antaa suunnitelmasta palautteensa, minkä jälkeen Suomi viimeistelee suunnitelman.
- Ennallistamisen toimeenpanoon ei tämänhetkisen tiedon mukaan ole tulossa erillistä EU-rahoitusta.
- Ennallistamistoimiin liittyen korostetaan mahdollisuutta hyödyntää laaja-alaisesti eri välineitä ennallistamistoimien rahoitukseen. Ennallistamisasetuksen toimeenpano edellyttänee olemassa olevien politiikkainstrumenttien ja ohjelmien (esim. METSO, HELMI, NOUSU, SOTKA) rahoituksen kasvattamista tulevina vuosina.
- Resurssitarpeita voi kohdentua esimerkiksi myös luontotiedon kehittämiseen ja informaatio-ohjaukseen.
- Luonnonvarakeskukselle on osoitettu yhden miljoonan euron pysyvä vuosittainen lisärahoitus (momentti 30.01.05), joka kohdennetaan nimenomaan ennallistamissuunnitelman valmistelun, toimeenpanon ja seurannan edistämiseen

Nousu-ohjelma elvyttää uhanalaisia vaelluskalakantoja

- Ohjelma toteuttaa laajasti vaelluskalojen kulku- ja elinmahdollisuuksia parantavia virtavesihankkeita
- Toimenpiteinä jokien esteellisyyden poisto: esteiden purku, ohitusuomat ja kalatiet, poikasten alasvaellusrakenteet sekä tutkimus- ja seurantahankkeet
- Tärkeimpänä tavoitteena palauttaa vaelluskalakantojen luontaista lisääntymistä
  - Vaellusesteet merkittävä tekijä vaelluskalojen elinkierron estymisessä
  - Toimenpiteet tukevat yleisemminkin vesiluontomme virtavesiekosysteemien tilan parantamista
  - Ohjelma toteuttaa EU:n ennallistamisasetuksen tavoitteita (artikla 9)
  - Ennallistamisasetuksen artiklan 9 toimeenpano keskittyy ensisijaisesti käyttötarkoituksensa menettäneiden esteiden poistoon jokivesistöissä
- Ohjelman toteuttamiseen esitetään määrärahaa 3 milj. euroa momentille 30.40.31. Määrärahassa on lisäystä 1 milj. euroa kuluvan vuoden määrärahaan verrattuna.
- Nousu-ohjelma tukee paikallisia aloitteita. Toimintaperiaatteena valtion vipurahoitus (tuki max. 50 %) sekä viranomaisen tarjoama asiantuntijatuki hankkeiden edistämiseksi

Vesiensuojelua useilla keinoilla ja määrärahakohdennuksilla

- Toimenpiteet monitavoitteisia, ja vesiensuojelutavoitteet ovat yksi saavutettavista hyödyistä, esim.
  - EU:n yhteisen maataloustukijärjestelmä (CAP 2023-2027)
    - EU:n kokonaan ja osittain rahoittamia tukijärjestelmiä, kuten suorien tukien Eko-järjestelmä ja osarahoitteiset ympäristökorvaukset & luomu sekä kaikille järjestelmille yhteinen ehdollisuus
  - Vesistöjen käyttö ja hoito (30.40.21),
  - Vesistön ja vesiympäristön käyttöä koskevat avustukset (30.40.31),
  - EMKVR-ohjelman mm. kalastuksen tuet (30.40.62)
  - Metsäluonnon hoitohankkeisiin sisältyvät vesiensuojeluhankkeet (30.40.45).
- Ravinnekierrätyksen tehostuminen vähentää merkittävästi vesistökuormitusta. Tätä tavoitetta tukevat talousarvioesityksen 2027 alkutuotannon tuotantopanosomavaraisuuden toimet (30.20.49).
  - Ravinteiden kierrätyksen ja lannoitteiden huoltovarmuuden tiekartan toimeenpano
  - Saaristomeriohjelman toteuttaminen sekä biokaasu-, lannankäsittely-, ravinnekierrätys- ja hiilensidontainvestointien vauhdittaminen, (TAE 20267: 1 milj.€)
  - Ravinnekierrätyksen edistäminen ravinnekiertotuella, (TAE 2027: 5 milj. €) tuotantopanosten omavaraisuus
  - Ravinteiden kierrätyksen kehittämisohjelman tutkimus- ja kehittämistoiminta sekä selvitykset (TAE 2027: 2 milj. €)

Kiitos!